تازه‌های اقتصاد
دوشنبه ۲۱ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۲۸

## موج سواری با اخبار جنگ

# نوسان گیران مشغول کارند

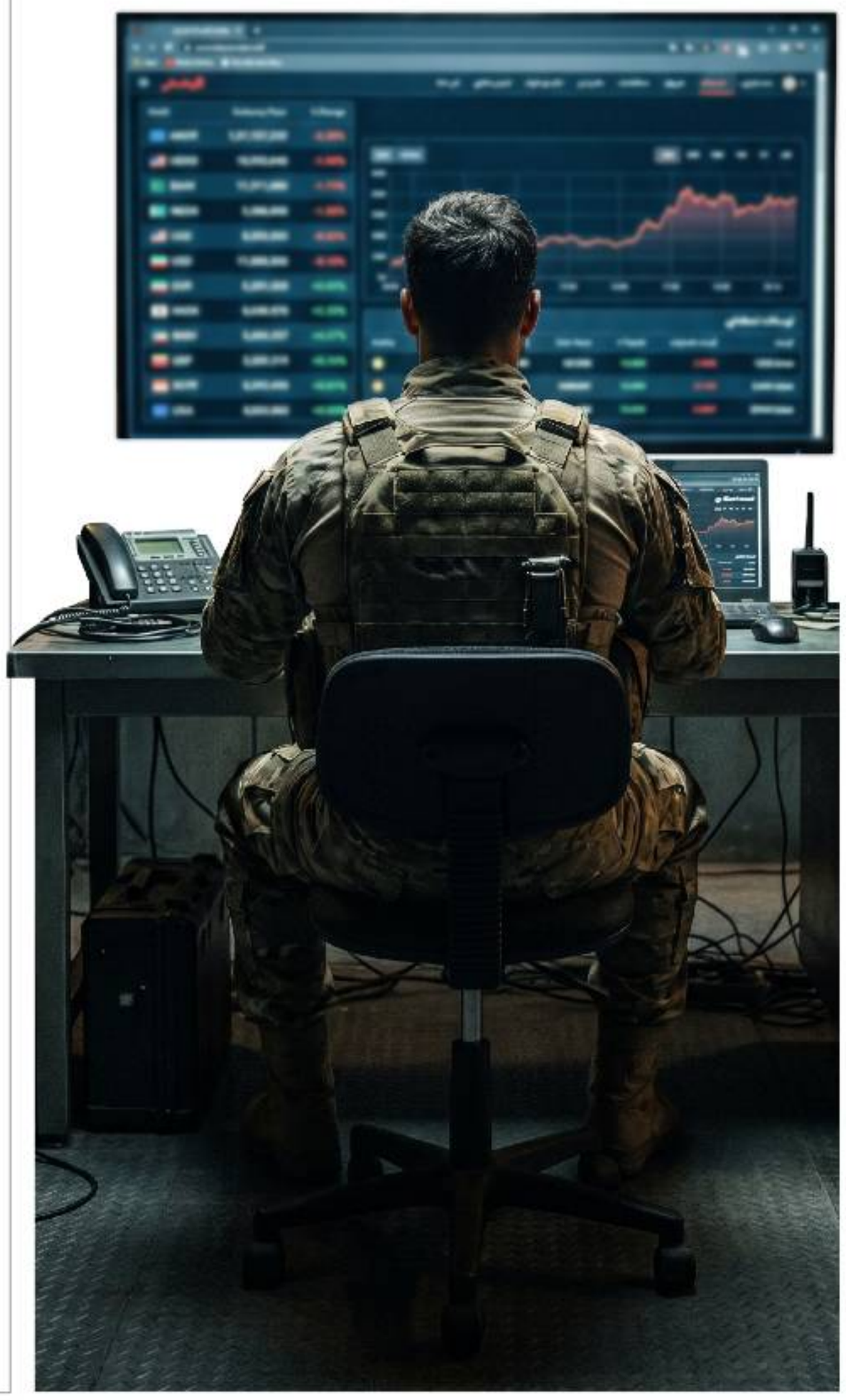
«هیجان» در بازارهای مالی کشورهای درگیر تورم بالا، نه یک واژه، بلکه جزئی از رفتار فعالان اقتصادی است که معمولاً به سود عده‌ای اندک و زیان بسیاری از افراد تازه‌کار تمام می‌شود.

نوسانات هفته‌های اخیر در بازار ارز و طلای ایران، به‌ویژه پس از اعلام آتش‌بس در ۱۹ فروردین‌ماه بین ایران و آمریکا و بازگشایی تدریجی بازارها نیز موجی از هیجان را در پی داشته است.

نوساناتی که معمولاً در ابتدای بازگشایی بازارها به اوج خود می‌رسد، بیش از آنکه مبتنی بر متغیرهای بنیادی باشد، تحت تأثیر هیجانات مقطعی، فضای سیاسی و خبرهای منتشرشده پیرامون روند تحولات خارجی و انتظارات کوتاه‌مدت برخی فعالان بازار شکل گرفته است.

در چنین شرایطی، هرگونه تغییر در اخبار سیاسی یا کاهش ریسک‌های انتظاری، می‌تواند به سرعت مسیر بازار را تغییر داده و زمینه‌ساز افت قیمت‌ها شود. ازاین رو، اتکا به فضای روانی کوتاه‌مدت و نادیده گرفتن ریسک تغییر انتظارات سیاسی، برای خریداران ارز می‌تواند مخاطره‌آمیز باشد.

مروری بر روند تحولات بازار ارز در هفته‌های اخیر نشان می‌دهد که این بازار برای افراد تازه‌کار چقدر می‌تواند دردسرساز شود.



**یادداشت روز**

## سیاست‌گذاری نرخ سود در شرایط جنگی

**ولی‌اله سیف، رئیس کل اسبق بانک مرکزی**

نرخ سود بانکی از مهم‌ترین متغیرهای سیاست‌گذاری اقتصادی است که آثار آن تقریباً بر تمامی بخش‌های اقتصاد نمایان می‌شود؛ از تورم و نقدینگی گرفته تا سرمایه گذاری، تولید، اشتغال، بازار سرمایه و ثبات ارزی.

در اقتصادهای متعارف، نرخ سود عمدتاً در چارچوب سیاست پولی و متناسب با شرایط تورمی، رشد اقتصادی و وضعیت بازارهای مالی تنظیم می‌شود.

با این حال، در اقتصادهایی که با شرایط ویژه‌ای همچون جنگ، تحریم گسترده، بی ثباتی مزمن و ضرورت بازسازی اقتصادی مواجه‌اند، کارکرد و منطق تعیین نرخ سود بانکی نیز دستخوش تغییر می‌شود.

اقتصاد ایران در سال‌های اخیر علاوه بر مشکلات ساختاری دیرینه، با شرایطی مواجه بوده که نمی‌توان آن را صرفاً در قالب الگوهای کلاسیک اقتصاد تحلیل کرد. در چنین فضایی، این پرسش اهمیت بیشتری می‌یابد که آیا نرخ سود بانکی باید متناسب با نرخ تورم افزایش یابد یا آنکه ملاحظات کلان اقتصادی و ضرورت‌های دوره جنگ و بازسازی، اقتضای سیاستی متفاوت را ایجاب می‌کند؟

ادامه مطلب را در لینک بخوانید

فردوسی آرام ترشد بانک‌ها شلوغ‌تر
(صفحه ۲)

کدام بانک‌ها بیش‌ترین مطالبات غیرجاری را دارند؟
(صفحه ۳)

سال مالی سخت دولت
(صفحه ۳)

۲ اولویت بانک مرکزی در تخصیص منابع ارزی
(صفحه ٤)

تازه‌های اقتصاد
دوشنبه ۲۱ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۲۸



## روایت میدانی از فروش ارز با کارت ملی

# فردوسی آرام‌تر شد بانک‌ها شلوغ‌تر

برخلاف روزهای پرالتهاب بازار ارز در محله میدان فردوسی تهران، فضای امروز آرام‌تر بود و تعداد خریداران در مقایسه با فروشندگان کمتر به نظر می‌رسید. دلارفروش‌ها در محدوده ۱۷۷ تا ۱۸۰ هزار تومان نرخ فر وش اعلام می‌کردند و قیمت خرید نیز بین ۱۷۵ تا ۱۷۶ هزار تومان بود.

اختلاف حدود هزار تا دو هزار تومانی میان نرخ خرید و فروش، به گفته فعالان بازار، ناشی از نوسانات بازار آزاد و ریسک تغییرات لحظه‌ای قیمت است. یکی از فروشندگان که کنار پیاده‌رو ایستاده بود، در پاسخ به سوال خبرنگار ایبنا درباره وضعیت معاملات گفت: «بازار هنوز احتیاطی معامله می‌کند، چون قیمت دلار در بازار آزاد ثبات کامل ندارد.»

در ادامه برای بررسی روند فروش ارز ضروری به شعبه ارزی بانک ملت در میدان فردوسی رفتیم. مقابل بخش ارزی بانک، افراد عمدتاً برای خرید ارز تا سقف تعیین‌شده با کارت ملی مراجعه کرده بودند.

بررسی‌های میدانی نشان می‌دهد استقبال مردم از دریافت ارز با کارت ملی قابل توجه بوده و بسیاری از مراجعه‌کنندگان این طرح را راهی مطمئن برای خرید ارز می‌دانند. این ارز همچنین جدا از ارز مسافرتی عرضه می‌شود و متقاضیان ارز مسافرتی همچنان می‌توانند از سهمیه مربوط به سفر استفاده کنند.

نکته قابل توجه این بود که نرخ فروش ارز ضروری در بانک تقریباً معادل نرخ بازار آزاد بود و تفاوت محسوسی میان آنها دیده نمی‌شد؛ موضوعی که باعث شده برخلاف تجربه برخی سیاست‌های گذشته، زمینه‌ای برای ایجاد رانت و سوداگری ناشی از اختلاف نرخ شکل نگیرد.

> **تفاوت بسیار اندک نرخ فروش ارز بانک‌ها در مقایسه با بازار غیر رسمی باعث شده خرید ارز بانکی بیشتر با هدف اطمینان از اصالت اسکناس و امنیت معامله انجام شود، نه کسب سود ناشی از اختلاف قیمت.**

تفاوت بسیار اندک نرخ فروش ارز بانک‌ها در مقایسه با بازار غیر رسمی باعث شده خرید ارز بانکی بیشتر با هدف اطمینان از اصالت اسکناس و امنیت معامله انجام شود، نه کسب سود ناشی از اختلاف قیمت.

بسیاری از مراجعه‌کنندگان تاکید داشتند که ترجیح می‌دهند دلار موردنیاز خود را از بانک تهیه کنند؛ حتی اگر قیمت تفاوتی با بازار آزاد نداشته باشد. دلیل اصلی آنها اطمینان از اصل بودن دلارها و کاهش ریسک خرید از بازار غیررسمی بود.

زن مسنی که به گفته خودش به درخواست دخترش آمده بود، گفت: «دخترم گفت خرید دلار از بانک مطمئن‌تر است. در هنگام خرید ارز از بازار آزاد آدم استرس دارد که اسکناس مشکل داشته باشد.»

کارمزد فروش ارز نیز به ازای هر ۱۰۰ دلار حدود ۶ هزار تومان بود. نرخ فروش دلار در شعبه میدان فردوسی بانک ملت حوالی ۱۷۸ هزار تومان اعلام می‌شد؛ نرخی که تقریباً با قیمت بازار آزاد برابری می‌کرد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد امروز و روز گذشته، افراد زیادی از شعبه بانک ملت میدان فردوسی ارز ضروری دریافت کرده‌اند. ساعات ارائه خدمات ارزی در شعب اعلام شده از ساعت ۱۱ تا ۱۳ در روزهای شنبه تا چهارشنبه و پنجشنبه‌ها از ساعت ۱۱ تا ۱۲ است.

مقصد بعدی شعبه بانک تجارت در میدان امام خمینی بود. فضای این شعبه در مقایسه با شعبه فردوسی بانک ملت خلوت‌تر بود و روند ارائه خدمات نیز سریع‌تر انجام می‌شد. مراجعه‌کنندگان بدون ازدحام شدید، مراحل دریافت ارز را طی می‌کردند و کارکنان بانک پاسخگوی سوالات مردم بودند.

روزانه حدود ۲۰ نفر نیز از شعبه بانک تجارت میدان امام خمینی ارز ضروری دریافت می‌کنند. کارکنان شعبه می‌گفتند بخش زیادی از مراجعه‌کنندگان به دلیل اطمینان از اصالت اسکناس‌ها و رسمی بودن فرآیند خرید، ترجیح می‌دهند ارز موردنیاز خود را از بانک تهیه کنند.

مشاهدات میدانی نشان می‌دهد آغاز فروش ارز ضروری با کارت ملی در شبکه بانکی، بخشی از تقاضای خرد بازار را به سمت مسیر رسمی هدایت کرده و برای متقاضیانی که بیش از اختلاف قیمت، به امنیت، شفافیت و اصالت اسکناس اهمیت می‌دهند، به گزینه‌ای قابل اتکا تبدیل شده است.

تازه‌های اقتصاد
دوشنبه ۲۱ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۲۸

## تکلیف ۲۳۰۰ همتی دولت برای حمایت از خانوارها

# سال مالی سخت دولت

امسال دولت باید در قالب طرح هدفمندسازی یارانه‌ها ۲ هزار و ۳۲۱ هزار میلیارد تومان به صورت یارانه نقدی، کالابرگ و سایر کمک‌های غیرمستقیم به گروه‌ها و خانوارها کمک مالی و حمایتی داشته باشد. این اعداد پیش بینی قانون بودجه است که پیش از جنگ توسط نمایندگان مجلس بررسی شده و نهایتاً به تصویب رسیده است؛ بنابراین کمک‌هایی که دولت باید به خسارت‌دیدگان جنگ کند و کمک به بهبود رفاهی که در اثر جنگ کاهش یافته در آن لحاظ نشده است.

با این وجود رقم ۲۳۲۱ هزار میلیارد تومانی که در جدول فرابودجه‌ای هدفمندسازی یارانه‌ها به تصویب رسیده نسبت به آنچه دولت در لایحه خود پیش بینی کرده ۸۳ درصد بیشتر است. دولت در لایحه بودجه رقم یک هزار و ۲۶۷ هزار میلیارد تومان را پیش بینی کرده بود.






محمدرضا اکبری جور، کارشناس پولی و بانکی:

## جهاد اقتصادی بانک‌ها در جنگ رمضان

محمدرضا اکبری جور، کارشناس پولی و بانکی، با اشاره به اینکه هیچ کشور بزرگی را نمی‌توان یافت که در تاریخ خود جنگ‌های سخت و پرهزینه ندیده باشد، گفت: درواقع عبور از شرایط صعب و روزهای تلخ باعث قدرتمند شدن و ماندگاری آن کشورها شده است.

اکبری جور عنوان کرد: ایران عزیز ما هم از این امر مستثنا نیست. مردمان ما در حافظه خود، نام ده‌ها حمله و تهاجم وحشیانه خارجی از مرزهای کشور را دارند. تاریخ نشان داده که آمادگی بخش‌های حاکمیتی به همراه همراهی مردم موجب پیروزی در جنگ‌ها شده است.

این کارشناس پولی و بانکی تصریح کرد: در جنگ رمضان، عملکرد بخش‌های مختلف همچون برق، آب، گاز، نظام بانکی و ... درخشان است.

اکبری جور گفت: در بخش نظام پولی کشور، تمهیدات اندیشیده شده مانند حفظ اطلاعات مشتریان، موجودی مانده حساب‌های آنان، ارائه خدمات بانکی در شرایط سخت جنگی و زیر حمله‌های هوایی دشمنان، برنامه‌های منظم کشیک بانک‌ها، ارائه راه حل جایگزین در پرداخت‌های الکترونیک، فعالیت حوزه‌های الکترونیک نظام بانکی با وجود حملات سنگین سایبری، همه و همه اقداماتی بودند که مجموعه بانکی کشور در این روزهای تلخ به خوبی از عهده آن برآمده است.

# دربین ۱۶ بانک بورسی کدام بانک‌ها بیش‌ترین مطالبات غیرجاری را دارند؟

در دنیای بانکداری، همه چیز به «چرخش پول» بستگی دارد. اما وقتی بخشی از این پول در مسیر بازگشت به بانک متوقف می‌شود، نه تنها بانک، بلکه کل زنجیره تولید و اقتصاد با بحران مواجه می‌گردد. یکی از حساس‌ترین شاخص‌هایی که امروز بانک مرکزی با دقت و نگرانی آن را زیر ذره‌بین قرار داده، «نسبت مطالبات غیر جاری» است؛ شاخصی که نشان می‌دهد چه مقدار از دارایی‌های بانک‌ها، از جریان اصلی اقتصاد خارج شده و در بندِ تسهیلات پرداخت‌نشده گرفتار شده است.

برای درک این بحران، باید مسیر حرکت یک وام را دنبال کنیم. داستان از جایی شروع می‌شود که وام‌گیرنده در موعد مقرر، اقساط خود را می‌پردازد و وام در دسته «مطالبات جاری» باقی می‌ماند؛ وضعیتی که برای بانک و اقتصاد ایده‌آل است. اما اگر این جریان با تأخیر مواجه شود، ورق برمی‌گردد.

فرآیند «سقوط» مطالبات از حالت جاری به حالت غیر جاری، مانند یک سلسله‌مراتب از ریسک است: ابتدا وام به طبقه «سررسید گذشته» می افتد، سپس با طولانی شدن زمان (تا ۱۸ ماه) به سطح «معوق» نزول می کند و در نهایت، اگر بیش از ۱۸ ماه از سررسید بگذرد، به طبقه «مشکوک الوصول» سقوط می‌کند؛ جایی که بازگشت پول، دیگر تنها یک احتمال است، نه یک تضمین.

# ۲ اولویت بانک مرکزی در تخصیص منابع ارزی



عبدالناصر همتی، رئیس کل بانک مرکزی در تشریح سیاست‌های ارزی بانک مرکزی گفت: در حوزهٔ ترتیبات ارزی، بانک مرکزی تسهیل و پیگیری ورود ارز به کشور، حفظ ذخایر ارزی خالص و تخصیص هدفمند منابع ارزی با اولویت اقلام ضروری مصرفی خانوار و مواد اولیه تولید را در صدر برنامه قرار داده است.

همتی با اشاره به محدودیت‌های تجاری و مبادلات ارزی ناشی از جنگ گفت: هر چند این محدودیت‌ها فشار مضاعفی بر بازار وارد کرده، با این حال، بانک مرکزی با پیش‌بینی اقدامات، مسیرهای مبادلات ارزی را حفظ کرده و با همکاری دولت، مصارف ارزی را با هدف حفظ ذخایر و استمرار تأمین ارز واردات ضروری مورد نیاز خانوار و تولید، محدود کرده است.

رئیس هیات عالی بانک مرکزی تاکید کرد: بانک مرکزی متعهد است که در این شرایط حساس، با تکیه بر رویکردهای عملی با همراهی دولت، ثبات نسبی اقتصادی را حفظ کند و از تولید ملی و معیشت مردم حمایت هدفمند کند.



# سقوط نمایش اقتدار ترامپ در قلب پکن

سفر پیش‌روی دونالد ترامپ به چین در ۱۴ و ۱۵ مه ۲۰۲۶، قرار بود نمادی از احیای روابط اقتصادی و امضای قراردادهای چند میلیارد دلاری باشد؛ مشابه آنچه در سال ۲۰۱۷ رخ داد. اما تحولات اخیر در خاورمیانه و درگیری‌های نظامی در خلیج فارس، معادلات را تغییر داده است. اکنون، موضوع ایران نه به عنوان یک مسئله جانبی، بلکه به عنوان متغیری تعیین‌کننده ظاهر شده که پتانسیل دارد «موفقیت تبلیغاتی» ترامپ در پکن را تحت‌الشعاع قرار دهد.

**■ ایران؛ میهمان ناخوانده در سفره اقتصادی ترامپ**

طبق گزارش شبکه سی‌ان‌بی‌سی «اسکات بسنت» وزیر خزانه‌داری آمریکا، تایید کرده است که مسئله ایران محور اصلی گفت‌وگوهای ترامپ و شی جین‌پینگ خواهد بود. این در حالی است که ترامپ قصد داشت بر موضوعاتی نظیر تعرفه‌های تجاری و دسترسی به منابع «خاک‌های نادر» تمرکز کند.

تحلیلگران معتقدند که تمرکز بر ایران، فرصت چانه‌زنی بر سر مسائل تجاری را کاهش می‌دهد. به گزارش مرکز مطالعات استراتژیک و بین المللی (CSIS)، اگرچه انتظار می‌رود در جریان این سفر قراردادهایی برای فروش سویا و هواپیماهای بوئینگ (به رهبری «کلی اورتبرگ» مدیرعامل بوئینگ) نهایی شود، اما این موفقیت‌ها در برابر ابعاد بحران ایران، کوچک به نظر خواهند رسید.

## ویدیو







